

GILLETTE & L'ORÉAL, WOMEN USA

VOL. IV

Missouri • Montana • Nebraska • Nevada
New Hampshire • New Jersey
New Mexico • New York

FERDINANDO FREGA ✨

GILLETTE & L'ORÉAL, WOMEN USA — VOL. IV

L'ORÉAL THROUGH GILLETTE · 12

Missouri, Montana, Nebraska, Nevada, New Hampshire, New Jersey, New Mexico, Jimbo la New York. Hatua ya nne ya safari ya kuvuka Amerika, kutoka nyanda tambarare hadi pwani ya mashariki.

Sura Sifuri — ufunguzi wa pamoja

Sura hii ya ufunguzi inashirikiwa na juzuu zote sita za Wanawake wa Marekani. Imechapishwa hapa kwa ukamilifu, na imekunjwa ili mfululizo uweze kusomwa kwa mpangilio bila marudio.

SURA SIFURI

Hapa, dunia si eneo: ni mpaka. Ncha ya Kaskazini haikaribishi, haisamehe, haiachi nafasi ya kukosea. Weupe unatawala kama kitu kamili, kimya na kisicho na kumbukumbu. Halijoto si takwimu ya hali ya hewa: ni mnyama mwindaji. Usiku hudumu kwa miezi, huponda mawazo, hupotosha maumbo ya watu, humeza nia yao.

Jamii ni chache, ndogo na zilizojifunga. Inuit, Yupik, watu wa Aktiki wanaishi mahali ambapo hakuna mtu angechagua kubaki. Hapa, kila mtu ni muhimu kwa kuendelea kuishi kwa kundi. Kama huna manufaa, unakuwa mzigo. Na wale wanaokuwa mzigo hutoweka ndani ya ukimya, ndani ya theluji, ndani ya mantiki ya mazingira yasiyotoa nafuu yoyote.

Vituo vya kisayansi vinaongeza aina nyingine ya baridi: ile ya ngazi za mamlaka. Hapa, mwanamke ni uwepo adimu, kitu kisicho cha kawaida ambacho lazima kijizoeshe au kishindwe.

Mahali hapa, dhana ya “kutoweka” haipo. Kuna weupe tu unaofuta kila kitu.

Wanawake wa Inuit na Yupik

Msichana wa Aktiki hadekezwi: anaandaliwa. Anajifunza mapema kustahimili baridi, giza na njaa. Lazima awe na manufaa kwa ukoo, kwa sababu hapa utambulisho si wa mtu binafsi. Ni wa kazi. Mwanamke hubeba mzigo wa familia na jamii: chakula, moto, watoto, ngozi, matunzo. Hakuna anayezungumza kuhusu haki. Hakuna anayezungumza kuhusu udhaifu. Msongo wa mawazo upo, lakini hauna jina. Ukatili upo, lakini hauna mashahidi.

Mwanamke wa vituo vya kisayansi

Ameelimika, ana ujuzi, amezoea nidhamu. Anawasili kama mtafiti, fundi na daktari. Haraka anagundua kwamba Ncha ya Kaskazini haitambui vyeti. Hapa, uthabiti wa akili ndio pekee unaohesabika. Ngazi za mamlaka za wanaume zinamtawala, na kila dalili ya udhaifu inatafsiriwa kama udhaifu. Ni mazingira ambamo nguvu haitoshi: kujitawala kupita kiasi kunahitajika.

Mwanamke wa Magharibi “wa nje”

Amelelewa katika uhuru, anawasili akiamini kwamba anaweza kuishinda baridi. Lakini mahali hapa panamvunja: upweke, nafasi ndogo mno, ukimya usio na mwisho. Vituo si jamii, ni mitambo. Na mwanamke, ndani ya mtambo uliobuniwa na wanaume, lazima apigane ili asitoweke.

Safari ya Kwenda Ukingoni mwa Dunia

Jirani yangu, Antonio, aitwaye Nino, alikuwa amezungumza kwa miaka mingi kuhusu North Cape, jua la usiku wa manane, miezi isiyo na giza. Ilikuwa ndoto aliyoiweka mfukoni, kama kitu kisichowezekana. Asubuhi moja ya Mei, nilibonyeza kengele ya mlango wake na kusema hili tu: “Funga sanduku lako. Nitarudi baada ya saa moja. Tutarudi baada ya siku 30.” Aliniangalia, akiwa ameshangaa, mwenye furaha. Mke wake, akiwa na wasiwasi, aliuliza mipango yetu ni ipi. “Kuifukuzia ndoto,” nilijibu.

Tuliingia garini. Wake zetu walituangalia kama vichaa. Lakini safari hii ilikuwa ya kweli. Nino tayari alikuwa amejaa maswali. “Tunaenda wapi? Nibebe pesa kiasi gani?” “Tulia,” nilimwambia. “Tutafika baada ya saa 54. Kilomita 5,000 tu. Tuko ndani ya Range Rover mpya. Furahia safari.”

Kila baada ya kilomita 300 nililazimika kusimama: yeye, aliyenizidi umri kwa miaka kumi na miwili, alikuwa na mwendo wake. Mimi nilikuwa na maji na vinywaji; yeye alikuwa na kahawa na mahitaji ya mwili. Na kadiri tulivyoendelea, ndivyo alivyozidi kuzungumza kuhusu maisha yake. Mambo ambayo nisingeyajua kamwe kama si ile barabara isiyo na mwisho.

Wanaume wawili peke yao ndani ya gari, wakizungumza kuhusu wanawake kila wakati. Yeye alikuwa amemjua mke wake peke yake. Nilicheka. Nilimtuliza: “Sisi sote tuko hivyo hivyo.”

Aliniuliza nilifanyaje kubaki na akili timamu nikiendesha kwa saa 60. Nilimweleza kuhusu Urusi, nilipokuwa na miaka 22 nikaendesha kwa saa 51 ili kukutana na mwanamke ambaye sikuwahi kumwona. “Umbali si mipaka,” nilimwambia, “Ni visingizio. Mimi sijawahi kuwa navyo.”

Kuwasili katika weupe

Tuliingia Norway. Hosteli moja kando ya barabara. Tungeliacha gari pale na kuendelea kwa sleji.

Kiongozi alikuwa amejifunika mwili mzima, hapenyeki. Alipovua miwani yake, niligundua kwamba alikuwa mwanamke.

Mwanamke wa Norway, kimya, wa moja kwa moja, wa barafu. Nino katikati ya sleji, yeye mbele, mimi wa sentimita 190 nyuma, nikifunga msafara.

Bado kulikuwa na mwanga wa mchana. Saa yangu ilionyesha muda, lakini haikuniambia kama ni usiku au asubuhi. Lilikuwa jua la usiku wa manane. Tulikuwa tumefika North Cape.

Nino alilia. Alinikumbatia. Nilimwambia, nikicheka, “Kuwa makini... watu wanaweza kudhani sisi ni mashoga.” Tulicheka, lakini tulikuwa ukingoni mwa dunia.

Kisha ikaja barafu kali: -52°C .

Kuingia katika Aktiki halisi

Walitupeleka kwenye kontena la chuma ili tubadilishe nguo. Suti nzito mno, zilizojazwa pamba, zilizofungwa kwa zipu tata.

Nilimlipa kiongozi. Nino aliachwa katika igloo moja pamoja na wanaume kadhaa; mimi niliachwa katika nyingine pamoja na familia: mzee mmoja, kati ya miaka 70 na 80, na wanawake watatu kati ya miaka 30 na 50.

Ulikuwa ulimwengu uliofungwa. Rahisi. Katili.

Mwanamume alikaa pembeni. Wanawake waliendesha mwendo wa maisha. Na choo kilikuwa kilima kilicho mita tano kutoka igloo: kinyesi kiliganda kabla ya kugusa ardhi. Mkojo wangu wa

kwanza ukawa nyota ya Aktiki ya rangi ya njano. Ilikuwa Kaskazini ikinisalimia.

Mwanamke wa umri wa kati, Magi, alizungumza Kiingereza kidogo. Mengine yalikuwa ishara, macho, mikono. Lugha ya baridi.

Nilipokuwa sina uhakika jinsi ya kutumia suti, yeye, bila kufikiri, aligusa kinena changu ili kunionyesha zipu iliyofichwa. Hapakuwa na hila, hapakuwa na aibu: kazi tu. Kuendelea kuishi.

Siku tatu ndani ya igloo

Walileta chakula. Samaki wa kukaushwa kwa moshi, samaki mbichi, maini ya chewa, tumbo la nyangumi. Na mipira ya papa. Hapakuwa na chaguo. Hapakuwa na mbadala. Kilikuwa kile ambacho maumbile hutoa.

Kisha nikanywa: kimiminika chekundu. Nilidhani ni divai. Ilikuwa damu ya nyangumi iliyochujwa, iliyochemshwa na kutiwa sukari. Niliinywa. Ilinipa nguvu ambayo sikuwahi kuihisi kabla. Nishati ya asili kabisa. Nilidhani ni kokeni. Hapana. Ilikuwa Kaskazini ikiingia mwilini.

Wanawake waliniangalia. Mzee alitoka kwenda kuwinda. Nilipumzika na kunywa damu. Siku tatu bila simu, intaneti, kompyuta, bila Nino. Mimi na wao tu.

Hapakuwa na usiku. Mwanga tu, moto, barafu na pumzi.

Wale wanawake watatu walilala chini ili walale. Nilitafuta mahali. Yule mdogo kuliko wote aliinua mkono wake na kunipa ishara nisogee karibu. Waliangua kicheko. Sikuelewa. Walisema kwamba nilikuwa “Krismasi” yao.

Njia ya kusema kwamba nilikuwa nimekubaliwa.

Nilijaribu kuwapa pesa kidogo kama shukrani. Walikataa. Walitaka tu kukumbatiwa. Na maneno machache kwa lugha ya Calabria ili wajisikie karibu zaidi.

Pale nilielewa thamani ya zawadi za kweli: zile zisizoweza kununuliwa wala kuuzwa.

Kuaga kwa kiongozi

Baada ya siku tatu, kiongozi aliwasili. Alizungumza na wale wanawake watatu kwa saa moja. Mimi nilikuwa nje. Sikuelewa walichokuwa wakisema. Halikuwa jambo langu. Ilikuwa lugha yao, ulimwengu wao, sheria yao.

Ndani ya kontena, nilipokuwa nikivua nguo, kiongozi aliingia. Mdadisi. Wa moja kwa moja. Wa Kaskazini. Alinikumbatia kwa nguvu. Alinibusu. Ngozi yake ilikuwa nyeupe kama maziwa. Macho yake yalikuwa ya buluu kama anga la Agosti.

Aliniomba nimchukue niende naye. Angefanya lolote ili kutoka katika ulimwengu ule.

Nilitabasamu kwa heshima. Sikuweza. Sikupaswa.

Nilimwachia ahadi moja tu: “Ukihitaji chochote, niandikie barua. Nitakusaidia.” Hata pesa alizikataa. Alikuwa mwanamke mrembo, lakini mpweke. Upweke usioweza kuonekana kwa mbali. Upweke ambao baridi haiusamehe.

Kurudi nyumbani

Tulikwenda kumchukua Nino. Alikuwa amefurahi mno. Hakutaka kurudi. Lakini mimi nilikuwa na miadi na mke wake.

Aliwasimulia kila mtu kuhusu siku zake tatu. Mimi nilinyamaza. Sikuwahi kumshirikisha yule mwanamume chochote. Karatasi tu.

Na hivyo, wakati Nino akirudi katika ulimwengu wake, mimi nilikuwa tayari njiani kuelekea mwingine. Mahali pengine. Mkutano mwingine.

Karibu.

Hitimisho

Kaskazini haikuchukui: inakubadilisha. Na kamwe

haikurudishi ukiwa mzima. Wanaume huja Ncha ya Kaskazini wakitafuta mwanga, ukimya, picha, ndoto. Wanawake hubaki ili kuendelea kuishi.

Wanaume husimulia walichokiona. Wanawake hunyamazia walichokipitia.

Wanaume hurudi. Wanawake hubaki. Hubaki katika baridi, katika nyumba za theluji, katika ukimya usiosikika. Hubaki ili kutegemeza jamii zisizowasherehekea. Hubaki ili kuwalinda watoto, wazee, wageni. Hubaki bila kuonekana.

Nilichukua kumbukumbu moja tu kutoka pale: mwanamke mrembo, mrembo kupita kiasi, lakini mpweke. Si kwa maana ya kimapenzi. Kwa maana ya kibinadamu. Kwa maana ya kusikitisha.

Tafakari

Kaskazini haiui mwili. Inaua uwepo. Na kinachobaki ni weupe: mahali ambapo wanawake huishi na kutoweka kwa wakati mmoja.

Ndiyo sababu ninaandika. Kwa sababu maeneo ya kupindukia hayasimulii hadithi yao wenyewe. Na wale wanaoyapita hawawezi kujipa anasa ya kunyamaza.

Si mimi. Si mimi. Ardhi yangu iliniza, na sehemu nyingine ya dunia inanikaribisha si kama mgeni, bali kama mmoja wa familia.

Kutoka kwenye weupe kamili wa Kaskazini, nilishuka katika mkanganyiko kamili wa Marekani.

MAREKANI

Kazi Isiyowezekana

Kufanya kazi katika kampuni ya Kimarekani kwa miaka kumi na minane hukupa kitu ambacho hakuna kampuni nyingine duniani inaweza kukupa: utamaduni wa kazi, taratibu, dhamira iliyo wazi, na mfumo wa maadili ambayo si nadharia — ni mazoea ya kila siku. Hawakuelezi; wanakujengea. Na wanafanya hivyo bila kukuomba ruhusa.

Nilikuwa katika ofisi ya New York nilipopewa kazi ambayo sikuwahi kuiwazia. Si kupandishwa cheo. Si uhamisho. Jaribio.

Mpango wa siri, ulioundwa ili kuthibitisha mfano wa mahusiano ya kibinadamu ndani ya Marekani. Hawakuwa wamechagua mameneja, wanasaikolojia wala wakufunzi. Walikuwa wamechagua watu wenye aina fulani ya uzoefu wa maisha halisi. Na jina langu likajitokeza — ingawa nilikuwa katika mauzo kwa miaka kumi na minane. Hawakuwa wakiangalia cheo: walikuwa wakiangalia akili.

Mtihani ulikuwa rahisi kuueleza na mgumu mno kuukamilisha:

kutembelea majimbo 50 ya Marekani ndani ya mwaka mmoja, nikichagua miji mwenyewe na kukaa angalau wiki moja katika kila mmoja.

Wiki mbili za mwisho zingekuwa likizo ya lazima. Wangegharamia matumizi yote. Nilitakiwa tu kuishi, kuangalia, kuelewa, na kuwasilisha ripoti kila Jumatatu. Simulizi ya kibinadamu, kavu, sahihi.

Nilisaini mkataba. Niliwajulisha nyumbani. Hawakuuliza chochote. Walitaka tu kujua kama mahitaji ya mwezi yalikuwa yamefika. Mimi nilikuwa karibu kukabili mwaka mmoja Amerika. Wao, kama kawaida, walikuwa wakikabili mwezi unaofuata.

Ili kuwa upande salama, mshahara wangu uliwekwa moja kwa moja kwenye akaunti yangu ya benki nchini Italia. Ilikuwa njia ya adabu ya kuniambia: “Usifanye upuuzi wowote. Ishi kwa kile ulicho nacho. Tuone wewe ni nani hasa.”

Ni miaka kumi na mitano tu baadaye ndipo nilipata ripoti zangu za awali, uchambuzi, na nyaraka walizokuwa wamekusanya kunihusu. Kitabu hiki kilizaliwa kutoka hapo. Nilipata idhini ya kukichapisha, kwa sharti moja: kamwe nisiitaje kampuni iliyokiagiza.

Haijalishi. Hadithi hii haihusu nembo. Inamhusu mwanamume katika nchi isiyowezekana kuielewa usipoiishi wewe mwenyewe.

Nianzie sehemu iliyo mbali zaidi?

Chaguo la busara lilikuwa kuanzia pembezoni, si katikati. Kwa sababu mbili rahisi:

1. Nilikuwa nimetoka tu kwenye jaribio: uwazi wa akili wa hali ya juu, umakini wa kiwango cha juu kabisa.
2. Kwa kuanzia kwenye ukingo ningeweza kurekebisha mwelekeo na kumaliza safari kwa usafi.

Sikuhitaji kuanzia Boston wala Chicago. Nilipaswa kuanzia mpakani. Mahali palipokuwa Amerika kwenye karatasi tu.

Nilichagua Juneau, mji mkuu wa Alaska. Uliojitenga. Unaofikika kwa mashua au ndege tu. Mji usio wa mtu yeyote. Mahali kamili pa kuanzia.

Kutumia Rasilimali kwa Busara

Kabla ya kuondoka, nilifanya kile ambacho Mmarekani hukiheshimu kuliko yote: nilijipanga kama mtaalamu, si kama mtalii.

Nilipiga simu kwa mashirika matatu ya ndege yanayojulikana zaidi, yale yenye mitandao mikubwa zaidi ya ndani. Ndani ya chini ya saa moja, nilinunua kijitabu cha safari hamsini za ndege za ndani kwa punguzo la asilimia 60.

Bila kikomo cha muda. Bila kikomo cha siku. Bila vizuizi. Sharti moja tu: kuzitumia ndani ya mwaka mmoja.

Nilifanya vivyo hivyo na makampuni ya hoteli, Uber Taxi na makampuni ya kukodisha magari, kisha nikaandaa ratiba ya kweli ya vituo, njia, lakini si nyakati.

Nilikuwa tayari.

Ulikuwa mafanikio yangu ya kwanza ya kweli. Ishara ya kwanza kwamba nilijua jinsi ya kusonga. Amerika huwatuza wale wanaotenda, si wale wanaosubiri.

Kampuni ilipoona muamala huo, ilifanya kile ambacho utamaduni wa Kimarekani hufanya kila mara: ilikagua uaminifu.

Je, ningeweza kusimamia mwaka mzima wa kusafiri bila kukoma? Je, ningeweza kukabiliana na matukio yasiyotarajiwa, umbali na dharura? Je, nilikuwa ninajitegemea?

Kwa sababu hiyo, kabla ya kuondoka, nilirekebisha jambo jingine muhimu:

Nilihakikisha nina kikomo cha mkopo cha kila mwezi cha angalau dola 100,000 kwenye kadi yangu ya mkopo.

Haikuwa kwa ajili ya kutumia. Ilikuwa kwa ajili ya kuonyesha kwamba tungeweza kuzisimamia. Wamarekani hufikiri hivi: kama huna uhuru wa kujitegemea, huna uhuru. Na kama huna uhuru, huwezi kupimwa.

Tangu wakati ule, mpango haukuwa tena kazi niliyopewa. Ulikuwa ujumbe wa maisha.

NA SASA TUNASAFIRI KWELI

Alaska ni sehemu ya Marekani kwa jiografia tu. Ni ulimwengu mwingine.

Ni mahali ambapo wanawake hutoweka bila kuacha alama. Ambapo malalamiko hayafiki kamwe yanakokwenda. Ambapo miji ni visiwa vya ustaarabu tu katikati ya bara la porini.

Juneau ulikuwa mtihamu wangu wa kwanza: mji mkuu usio na barabara inayouunganisha na sehemu nyingine ya nchi. Kipande cha Amerika kisichohisi kama Amerika.

Hapa nilianza kuelewa jambo fulani: safari isingekuwa ya kijiografia. Ingekuwa ya kibinadamu.

KUNDI 1 (Juzuu I)

Alabama – Alaska – Arizona – Arkansas – California – Colorado – Connecticut – Delaware – Florida – Georgia

KUNDI 2 (Juzuu II)

Hawaii – Idaho – Illinois – Indiana – Iowa – Kansas – Kentucky – Louisiana – Maine – Maryland

KUNDI 3 (Juzuu III)

Massachusetts – Michigan – Minnesota – Mississippi – Missouri
– Montana – Nebraska – Nevada – New Hampshire – New Jersey
– New Mexico

KUNDI 4 (Juzuu IV)

New York – Washington

KUNDI 5 (Juzuu V)

North Carolina – North Dakota – Ohio – Oklahoma – Oregon –
Pennsylvania – Rhode Island – South Carolina

KUNDI 6 (Juzuu VI)

South Dakota – Tennessee – Texas – Utah – Vermont – Virginia –
West Virginia – Wisconsin – Wyoming

MISSOURI

Missouri ni jimbo lililojaa mikinzano. Upande mmoja, Midwest tulivu; upande mwingine, Kusini ambako hakujawahi kuacha kuwa kugumu. Ni mojawapo ya maeneo yaliyogawanyika zaidi Amerika: St. Louis na Kansas City zenye mitaa migumu, vitongoji vya wazungu vinavyoishi katika ulimwengu sambamba, vijiji maskini vinavyokwenda polepole, na mfumo wa kisiasa unaozungumza sana lakini unatatua kidogo.

Ni jimbo la hali ya kawaida inayoficha dhiki, la tabasamu la juu juu linalofunika matatizo mazito, na la “kila kitu kiko sawa” hata wakati hakuna kilicho sawa.

Wanawake hapa hawatoweki katika mlipuko. Wanatoweka chini ya shinikizo lisilokoma: familia, kazi, mila, umaskini, ukatili

uliojificha, mfumo dhaifu wa afya.

Missouri inawafuta wanawake kwa mazoea. Kila mtu anatarajia avumilie. Naye huvumilia mpaka anajipoteza mwenyewe.

Mwanamke wa St. Louis – miaka 35

St. Louis ni jiji linaloishi katika dunia mbili: moja tajiri kwa historia, nyingine iliyonaswa na ukatili, kutelekezwa na ukosefu wa usawa wa kikabila.

Mwanamke hapa anakabiliwa na matatizo matatu kwa wakati mmoja: – mitaa hatari – shule dhaifu – mishahara midogo.

Anafanya kazi katika mitandao ya msingi ya jiji: – zahanati – maduka makubwa – huduma za usaidizi – huduma za chakula – elimu ya msingi.

Anashikilia kile ambacho mfumo hauwezi. Na wakati yeye anashikilia kila kitu, hakuna anayemshikilia yeye.

Kutokuwepo kwake ni kwa kimjini: hana sauti katika ujenzi upya wa jiji, ingawa ndiye anayeshughulikia kila mgogoro wa kila siku.

Mwanamke wa Vitongoji “Kamilifu” – miaka 40

Nje ya miji mikubwa kuna vitongoji vinavyoonekana visivyo na dosari: barabara safi, shule nzuri, nyumba nadhifu.

Mwanamke hapa si maskini, lakini hana uhuru.

Lazima adumishe: – taswira ya juu ya familia – watoto wasio na dosari – uwepo wa kijamii usiokoma – ratiba iliyojaa – ndoa “isiyo na doa” – kiwango cha maisha ambacho hakiwezi kushuka kamwe. Shinikizo ni la kimya na lisilokoma. Hawezi kuporomoka. Hawezi kupunguza kasi. Hawezi kuonyesha udhaifu.

Kutokuwepo kwake ni kwa kiakili: yupo tu kama jukumu, si kama mtu.

Mwanamke wa Vijijini – miaka 49

Vijiji vya Missouri ni vya polepole, vya kihafidhina na vilivyofungika. Nyumba ziko mbali mbali, huduma ni chache mno, na mila ni nzito.

Wanawake hapa wanaishi katika ulimwengu unaobadilika kidogo mno: – kazi zisizo na uhakika – upatikanaji duni wa huduma za afya – familia kubwa – uraibu ulioenea – makanisa yanayodhibiti maisha ya kijamii – nafasi ndogo ya kujinasua kutoka katika jukumu.

Ni maisha ya wajibu bila uchaguzi. Ukiwa na tatizo, unalishughulikia mwenyewe. Ukiporomoka, hakuna anayegundua.

Kutokuwepo kwake ni kwa kijiografia na kitamaduni: anatoweka katika umbali na katika mila.

Mwanamke wa Viwanda na Kazi za Mikono – miaka 37

Missouri ina idadi kubwa mno ya viwanda vya ukubwa wa kati: maghala, uratibu, mistari ya kuunganisha, viwanda vya uzalishaji.

Wanawake hapa wanafanya kazi nzito za mwili: – kufungasha – mistari ya uzalishaji – zamu za usiku – kubeba mizigo – udhibiti wa ubora – usaidizi wa uratibu.

Miili iliyochakaa, mapato madogo, saa zisizowezekana. Ni kazi ambayo jimbo linaihitaji, lakini haionekani kabisa. Kutokuwepo kwake ni kwa kimwili: anavunjika na hana mtu wa kuingilia kati.

Hitimisho – Missouri

Missouri ni jimbo linalostawi kwa hali ya kawaida ya kuonekana tu. Na ndani ya hali hiyo ya kawaida, wanawake hujipoteza.

Wanaongoza mitaa migumu, vitongoji vyenye shughuli nyingi mno za kijamii, viwanda vigumu, vijiji vinavyokwenda polepole.

Kila siku ni vita vya kimya. Na vita vya kimya ndivyo vinavyoangamiza zaidi.

Missouri haiwafuti wanawake kwa pigo moja. Inawafuta kwa mazoea ambayo hakuna anayeyahoji kamwe.

Tafakari – Missouri

Kila jimbo katika juzuu hili linaonyesha aina fulani ya kutokuwepo. Missouri inaonyesha ile ya “kimya”: ile inayozaliwa na mazoea, na matarajio ya kijamii, na mzigo wa kulazimika kuwa kila kitu kwa kila mtu.

Hapa wanawake ni gundi isiyoonekana inayoshikilia kila tabaka la jamii. Wako kila mahali. Na hasa kwa sababu hiyo hakuna anayewaona.

Missouri inafundisha kwamba kufutwa hakuhitaji chuki wala mgogoro. Kunahitaji tu jamii nzima kudhani kwamba wanawake watakuwepo daima.

Na ndiyo sababu sura hii ni ya msingi: kukumbusha kwamba hali ya kawaida, isiposhikiliwa, inakuwa mtego.

MONTANA

Montana ni ukubwa mtupu: milima mikubwa mno, barabara zisizo na mwisho, misitu isiyo na mwisho, nyumba zilizojitenga, majira

ya baridi yanayokata ngozi. Ni mojawapo ya majimbo mazuri zaidi Marekani. Na mojawapo ya magumu zaidi kuishi.

Hapa wanawake hawatoweki kwa sababu ya migogoro. Wanatoweka kwa sababu ya jiografia, kujitenga, fikra za kijijini na upweke wa kihisia. Ni jimbo ambalo kimya kina uzito kuliko kelele.

Montana inadai ustahimilivu. Na ni wanawake wanaolazimika kustahimili kwa niaba ya wote.

Mwanamke wa Maeneo ya Pembezoni – miaka 51

Hapa unaweza kuishi kilomita 30 kutoka duka lililo karibu zaidi. Saa moja kutoka zahanati iliyo karibu zaidi. Saa mbili kutoka hospitali ya kweli.

Wanawake wanaoishi katika maeneo haya wanakabiliwa na: – baridi kali mno – kukosa msaada wa haraka – matatizo ya afya yanayopuuzwa – nyumba za zamani za kutunza – wajibu kamili wa familia – hofu halisi ya kukwama.

Kutokuwepo kwake ni kwa kijiografia: anatoweka kwa sababu anaishi mahali ambapo hakuna kinachofika.

Mwanamke wa Familia za Ranchi – miaka 39

Montana hustawi kwa ufugaji. Ng’ombe, farasi, wanyama wakubwa na kazi za mwili.

Mwanamke hapa anafanya kila kitu: – anasaidia kwa wanyama – anapikia kila mtu – anasimamia hesabu – anaendesha magari – anashughulikia dharura – analea watoto katikati ya pasipo na kitu.

Anafanya kazi kama mwanaume, lakini anahesabiwa kuwa “uwepo wa kifamilia.” Kutokuwepo kwake ni kwa kiuchumi: anazalisha

thamani, lakini haonekani popote.

Mwanamke wa Miji Midogo – miaka 44

Katika miji midogo ya Montana, wakati umesimama. Jamii ni ndogo, kila mtu anamjua kila mtu, na hakuna anayebadilika.

Mwanamke lazima: – awe mama – awe wa kutegemewa – asilete “kashfa” – awe mcha Mungu – apatikane daima.

Hawezi kujiunda upya. Hawezi kuvuka mipaka yake ya kitamaduni. Hawezi kuonyesha udhaifu.

Kutokuwepo kwake ni kwa kijamii: hajimiliki mwenyewe, ni mali ya jamii.

Mwanamke Anayefanya Kazi katika Utalii wa Mazingira Asilia – miaka 33

Montana huwavutia watalii kwa mbuga zake, maziwa yake na Yellowstone iliyo jirani. Nyuma ya postikadi kuna wanawake wanaoendesha hoteli, mikahawa, shughuli za nje, matengenezo, uratibu na usafi.

Zamu ngumu, mishahara ya msimu, maisha katika maeneo ya mbali. Hakuna utulivu.

Kutokuwepo kwake ni kwa kiuchumi: sekta inaishi kupitia yeye, lakini yeye haishi kwa amani kamwe.

Hitimisho – Montana

Montana ni mchanganyiko wa mazingira asilia ya kustaajabisha na upweke mkali. Wanawake hapa wanatoweka katika umbali: wa kimwili, wa kihisia na wa kitamaduni. Wao ndio wanaoshikilia pamoja nyumba zilizojitenga, ranchi, familia, miji midogo na utalii. Na wakati wanashikilia, hakuna anayetazama.

Tafakari – Montana

Kila jimbo katika juzuu hili linaonyesha aina fulani ya kutokuwepo. Montana inaonyesha ile inayozalishwa na jiografia inayomeza kila kitu.

Hapa wanawake hawafutwi na ukatili wala na umaskini uliokithiri. Wanafutwa na kilomita za utupu, na majira ya baridi yanayotenga, na utamaduni usiobadilika, na jukumu ambalo hawawezi kulikataa.

Ni ufutaji wa polepole na wa kimya. Mojawapo ya ile migumu zaidi kutambua hasa kwa sababu haupigi kelele.

NEBRASKA

Nebraska ni ardhi iliyo wazi, iliyonyooka, tambarare. Mashamba makubwa, upepo usiokoma, anga zisizo na mwisho. Kwa nje: utulivu. Kwa ndani: kujitenga, wepesi wa mwendo, jamii za kihafidhina, kazi ngumu za shamba na fursa chache mno.

Ni jimbo linaloishi nusu kati ya Midwest na Magharibi, lakini bila nguvu za upande wowote.

Hapa wanawake hawatoweki kwa sababu ya vurugu. Wanatoweka kwa sababu ya hali ya kawaida yenye mzigo, kwa sababu ya mazoea ya kilimo, kwa sababu ya majukumu yasiyobadilika, kwa sababu ya upweke wa kijiografia.

Nebraska haipigi kelele, lakini inamaliza.

Mwanamke wa Shambani – miaka 40

Mwanamke wa Nebraska ni sehemu muhimu ya shamba: – kuamka alfajiri – wanyama wa kuwashughulikia – milo kwa kila

mtu – hesabu za familia – mazao ya kufuatilia – matengenezo ya nyumba – watoto wa kulea – dharura za ghafla.

Anafanya kazi kama wanaume, mara nyingi zaidi. Lakini ameorodheshwa kama “asiye na ajira.”

Kutokuwepo kwake ni kwa kiuchumi: anazalisha thamani, lakini hayupo katika takwimu.

Mwanamke wa Miji Midogo – miaka 46

Miji ya watu elfu chache, ambako kila mtu anajua kila kitu kuhusu kila mtu.

Mwanamke lazima awe: – mama aliyepo – mke imara – mtu wa heshima – mshiriki hai kanisani – mtegemezi wa jamii.

Hawezi kumudu njia za mkato, migogoro wala mabadiliko ya ghafla. Anaishi ndani ya jukumu lisilobadilika, lililoamuliwa na wengine.

Kutokuwepo kwake ni kwa kitamaduni: ana mahali, lakini hana sauti.

Mwanamke Anayefanya Kazi katika Huduma Nyepesi – miaka 32

Katika miji ya Nebraska — Lincoln, Omaha, Grand Island — wanawake ndio wanaofanya kazi za kila siku:

– wahudumu wa malipo dukani – usafi – huduma za chakula – usaidizi shuleni – nyumba za wazee – ukatibu

Mishahara midogo, zamu zilizogawanyika, bila matarajio.

Kutokuwepo kwake ni kwa kijamii: bila yeye jiji halifanyi kazi, lakini hakuna anayemtaja wanapozungumzia “maendeleo”.

Mwanamke wa Umbali – miaka 53

Nebraska ni jimbo ambalo unaweza kuendesha gari kwa saa mbili bila kuona mji wa kweli. Umbali huu unakuwa njia ya maisha.

Mwanamke anayeishi nje ya miji anakabiliwa na: – safari ndefu kwa kila hitaji – huduma chache za matibabu – majira ya baridi makali – nyumba zilizojitenga – mazoea yanayochosha – kukosa mtandao halisi wa kijamii.

Kutokuwepo kwake ni kwa kijiografia: anatoweka katika kilomita.

Hitimisho – Nebraska

Nebraska ni ardhi inayoonekana rahisi, lakini urahisi huo ni wa juu juu tu.

Wanawake hapa wanatoweka katika: – kazi za kilimo zisizolipwa – jamii zilizofungika – umbali uliokithiri – ukosefu wa huduma – majukumu magumu yasiyobadilika.

Ni kutokuwepo kulikoundwa na ardhi, mila na kimya.

Tafakari – Nebraska

Kila jimbo linaonyesha aina fulani ya kutokuwepo. Nebraska inaonyesha ile inayojengwa na maisha ya kila siku yasiyobadilika kamwe.

Hakuna ukatili wa wazi, hakuna mgogoro wa kuvutia macho. Kuna maisha tu yanayojirudia, taabu isiyotambuliwa, jukumu lisiloweza kuachwa. Nebraska ni jimbo ambalo wanawake hushikilia kila kitu pamoja na hasa kwa sababu hiyo hawaonekani.

Na ndiyo sababu inastahili sura hii: kwa sababu ufutaji ulio wa kawaida zaidi ni ule unaoonekana kuwa wa kawaida.

NEVADA

Nevada ni jimbo lililojengwa juu ya sura ya nje. Mwanga, kasino, hoteli, burudani, utalii, kamari, maisha ya usiku yasiyo na mwisho. Dirisha la maonyesho ambalo dunia inaliona kama uhuru, kupita kiasi na fursa.

Ukweli ni kinyume chake.

Nevada ni mojawapo ya mahali ambapo mwili wa mwanamke hutumiwa, hunyonywa, huliwa na kubadilishwa kwa urahisi zaidi. Mahali ambapo wanawake hutoweka si kwa sababu ya ukosefu wa fursa, bali kwa sababu uwepo wao unachukuliwa kama bidhaa.

Kutokuwepo kwa mwanamke hapa ni kwa kisasa, kwa akili timamu na kwa makusudi. Ufutaji wa kifahari, usiokatika na safi. Unaoundwa na saa zisizowezezana, zamu za usiku, shinikizo la urembo, utambulisho uliochakaa na majukumu yanayolazimishwa na sekta ya utalii.

Mwanamke wa Kasino na Hoteli – miaka 33

Las Vegas hustawi tu kwa sababu maelfu ya wanawake huendesha: – mapokezi – usafi wa vyumba – mikahawa – baa – burudani – huduma kwa wateja – uratibu – vituo vya simu vya utalii.

Zamu za usiku, wikendi zilizofutwa, likizo zisizokuwepo, shinikizo lisilokoma. Wanawake lazima wadumishe sura kamilifu, hata wakati hawana tena nguvu yoyote ndani yao. Kutokuwepo kwake ni kwa kimwili na kisaikolojia: anafanya kazi katika mfumo unaomtumia kama “sehemu ya uzoefu,” si kama mtu.

Mwanamke Anayefanya Kazi katika Sekta ya Usiku – miaka 29

Nevada ya usiku haina urembo wa kuvutia. Ni kali. Katikati ya taa, muziki na maonyesho, maisha huliwa:

– wakaribishaji – wachezaji densi – wahudumu wa baa – wapromota – majukumu yanayohusiana na sura na uwepo wa urembo

Mwili wako ni sehemu ya mkataba. Usipoweza kuumudu, watakubadilisha ndani ya dakika moja.

Kutokuwepo kwake ni kwa kiuchumi na kimaadili: kazi inadai sura yake, si utu wake.

Mwanamke Mhamiaji Anayeendesha Nyuma ya Pazia – Miaka 41

Nyuma ya hoteli kubwa mno kuna mamia ya wanawake wahamiaji: Wafilipino, Wameksiko, Wahaiti, wa Amerika ya Kati.

Wao ndio wanaofanya kila kitu ambacho watalii hawapaswi kukiona kikifanya kazi:

– nguo za viwandani – usafi usiokoma – jiko za chini ya ardhi – maghala makubwa – uratibu wa jioni – maandalizi ya sakafu

Maisha yaliyofichwa. Miili iliyochoka. Zamu zisizo za kibinadamu. Kutokuwepo kwake ni kwa kimfumo: ni muhimu kabisa lakini anachukuliwa kama asiyeonekana.

Mwanamke Anayeishi Nje ya Las Vegas – miaka 52

Nevada si taa tu. Ni pia jangwa linaloizunguka: miji midogo, nyumba za chini, huduma chache, viwanda vilivyotengwa.

Wanawake hapa wanakabiliwa na: – gharama zisizobebeka – huduma za afya chache – ukosefu wa usafiri – umbali mkubwa mno – jamii ngumu zisizounganika vizuri – fursa chache.

Anaishi maisha yaliyo kinyume na yale ambayo dunia inayahusisha na Jimbo hili.

Kutokuwepo kwake ni kwa kijiografia: haishi katika Nevada ya taa, bali katika Nevada halisi.

Hakuna anayemzungumzia.

Hitimisho – Nevada

Nevada ni jimbo lililojengwa juu ya maonyesho. Kila kitu ni sura, uzoefu na burudani.

Wanawake ni injini ya kimya inayoifanya mashine hii izunguke: hoteli, kasino, mikahawa, burudani, matengenezo, uratibu.

Hata hivyo, wao ndio wanaothaminiwa kidogo zaidi. Wao ndio wanaobeba ndoto za wengine huku wakiishi uhalisia mgumu, unaowala na usioonekana.

Nevada huwafuta kama vile inavyowatumia.

Tafakari – Nevada

Kila jimbo huonyesha sura moja ya kutokuwepo. Nevada huonyesha ile ya kisasa zaidi: wanawake waliopunguzwa kuwa kazi za kiuchumi.

Si umaskini unaomfuta. Ni mfumo.

Ni kutokuwepo kulikojengwa: kwa kimya, kwa kifahari, kukijificha kama fursa. Wanawake wana uwezekano elfu, lakini kuna njia elfu za kuwala.

Na ndiyo sababu sura hii ni muhimu sana: kwa sababu katikati ya taa, haonekani sana yule anayeziwasha kila siku.

NEW HAMPSHIRE

New Hampshire ina uhuru, misitu, maziwa, vilima, vijiji kamilifu, barabara tulivu na kodi karibu sifuri. Kwa nje, inaonekana kama paradiso ya kiasi: hakuna vurugu, hakuna kelele, hakuna miji mikubwa mno. Ni utaratibu na maumbile tu.

Tatizo ni kwamba uhuru kamili mara nyingi humaanisha upweke kamili.

Na serikali inapowekeza kidogo katika huduma za umma, mzungu huwaangukia moja kwa moja watu — hasa wanawake.

Hapa, kutokuwepo kwa wanawake si msiba. Ni kutengwa, desturi ngumu za kitamaduni, shinikizo la familia na ukosefu wa mitandao halisi ya kijamii.

New Hampshire haishambulii. Inakuacha peke yako.

Mwanamke wa Jamii Ndogo – miaka 47

Katika vijiji vya New Hampshire, kila kitu kinaonekana tulivu. Kila kitu kimefungwa.

Mwanamke lazima awe: – mama wa kutegemewa – mtu wa kijamii anayeheshimiwa – mjitolea shuleni – aliyepo katika jamii – “mtu mwema” kwa mujibu wa kanuni za mahali hapo.

Hawezi kukosea. Hawezi kwenda mbali sana nje ya kawaida. Hawezi kumudu misukosuko ya kihisia.

Kutokuwepo kwake ni kwa kitamaduni: ana jukumu, lakini hana uhuru.

Mwanamke Anayeishi katika Baridi na Umbali – miaka 52

New Hampshire si kubwa, lakini imejaa maeneo yaliyotengwa, nyumba zilizo mbali mbali na barabara zinazogeuka vikwazo wakati wa baridi.

Mwanamke hapa anaishi na: – miezi ya theluji – umbali unaotatiza kila kitu – matatizo ya afya yanayotibiwa kwa kuchelewa – kutengwa kiakili – utaratibu wa nyumbani usioacha nafasi – huduma chache za afya za mahali hapo.

Akianguka, anasubiri. Akiugua, anaendesha gari maili nyingi. Akiwunjika kihisia, hakuna anayegundua.

Kutokuwepo kwake ni kwa kijiografia: anatoweka ndani ya kimya na baridi.

Kazi za Lazima – miaka 38

Katika miji ya ukubwa wa kati — Concord, Manchester, Nashua— wanawake huendesha huduma za msingi:

– shule – zahanati – utunzaji wa wazee – ofisi za umma – elimu ya msingi – huduma za utawala

Mishahara midogo, majukumu makubwa zaidi kuliko mshahara, mizigo ya kihisia isiyokoma.

Kutokuwepo kwake ni kwa kiutendaji: anashikilia kile kilichobaki cha mfumo wa ustawi wa jamii, lakini Jimbo linawekeza kidogo katika sekta zake.

Ni wa lazima, lakini anachosha.

Mwanamke Anayefanya Kazi za Malipo Duni katika Maeneo ya Utalii – Miaka 33

Sehemu ya kaskazini ya jimbo huishi kwa utalii: majani ya vuli, maziwa, milima, majira ya baridi.

Nyuma ya picha kamilifu kuna wanawake ambao: – husafisha majengo – huandaa kifungua kinywa – hufanya kazi katika mikahawa – huendesha B&B – hupanga vyumba – hufanya matengenezo madogo.

Misimu yenye shughuli nyingi na misimu mitupu. Uchumi usio thabiti. Ulinzi halisi sifuri.

Kutokuwepo kwake ni kwa kiuchumi: kila kitu kinafanya kazi juu yake, lakini mfumo unamwona kuwa anayeweza kubadilishwa.

Hitimisho – New Hampshire

New Hampshire ni yenye utaratibu na tulivu. Na ndiyo hasa sababu mwanamke hutoweka bila sauti.

Hutoweka kati ya: – majukumu ya kimapokeo – jamii zilizofungwa – umbali wa kimwili – baridi isiyoisha – huduma zisizotosha – kazi za lazima zenye malipo duni.

Hakuna fujo. Hakuna vurugu. Ni upweke tu unaogeuka kuwa kawaida.

Tafakari – New Hampshire

Kila jimbo huonyesha aina tofauti ya kutokuwepo. New Hampshire huonyesha ile “kamilifu”: ufutaji wa adabu, safi na wenye utaratibu.

Hapa mwanamke huziongoza jamii, lakini hana jamii ya kumwongoza yeye.

Ni kitendawili cha New England: kadiri unavyostaarabika zaidi, ndivyo unavyotarajia zaidi kwamba mwanamke atatutua kila kitu peke yake.

Na ndiyo sababu sura hii ni ya lazima: kutukumbusha kwamba hata majimbo yanayoonekana “mazuri” yanaweza kuwa mabaya sana kuishi ndani yake.

NEW JERSEY

New Jersey ni eneo la mpakani: lililounganishwa, lenye pilikapilika, ghali, lililojaa wasafiri wa kila siku, lililojaa familia mchanganyiko, wahamiaji, mitaa migumu, vitongoji vya pembeni vya gharama kubwa na miji iliyosahaulika. Hii si New York ya “ng’ambo ya daraja.” Ni jimbo tata, lililogawanyika vipande, ambapo wanawake huendesha mfumo unaowala zaidi ya unavyowarudishia.

Kutokuwepo kwa wanawake hapa kunatokana na mambo matano magumu mno: – gharama ya maisha isiyobebeka kabisa – kazi za nyumbani zisizoonekana – safari za kila siku zinazochosha – jamii za makabila mengi zenye mivutano halisi – majukumu ya kifamilia ya kimapokeo yanayong’ang’ania.

New Jersey haiwafuti wanawake kwa vurugu. Inawafuta kwa jitihada ya kuwepo katikati ya kazi elfu.

Mwanamke Msafiri wa Kila Siku – miaka 36

New Jersey ni jimbo la wasafiri wa kila siku. Saa hupotea kila siku kufika New York au Philadelphia: treni zinazochelewa, msongamano usiodhibitika, gharama kubwa za usafiri na kurudi nyumbani kwa kuchelewa mno.

Mwanamke anayeishi maisha haya anaishi “nusu”: – nusu kazini – nusu katika usafiri wa umma – nusu nyumbani (ambayo, kwa kejeli, inachukua zaidi ya nusu ya mzigo wa familia)

Kutokuwepo kwake ni kwa kiwakati: hana muda kwa ajili yake mwenyewe. Hana muda kwa jambo lolote.

Yupo katika vipande vilivyokatwa.

Mwanamke Mhamiaji wa Huduma – miaka 42

(Mlatina, Mhaiti, Mwafrika, Mfilipino)

New Jersey hustawi kwa nguvu ya wahamiaji. Mwanamke hapa hushikilia jukwaa kwa ajili ya jimbo zima: – usafi katika nyumba za matajiri – ulezi wa watoto usio na mpangilio rasmi – jiko za mikahawa – nyumba za kutunzia wazee – matengenezo – huduma za msingi za malipo duni

Anakabiliwa na matatizo matatu kwa wakati mmoja: – mishahara midogo – kodi za nyumba za juu mno – majukumu makubwa mno ya kifamilia.

Kutokuwepo kwake ni kwa kiuchumi na kilugha: anafanya kazi, anazungumza, anajizoesha, lakini anabaki pembeni mwa mfumo.

Ni wa lazima kabisa, lakini daima anaweza kubadilishwa.

Mwanamke wa Mitaa Migumu – miaka 34

New Jersey si kiburi cha utajiri tu. Ina baadhi ya miji yenye matatizo zaidi Mashariki:

– vurugu za mijini – shule zisizopewa fedha za kutosha – ukosefu wa ajira – huduma dhaifu za afya – ukosefu wa huduma halisi za kijamii

Mwanamke anayeishi hapa anakabiliwa na: – ukosefu wa usalama usiokoma – kazi zisizo za uhakika – usafiri usiofaa – gharama ya maisha isiyolingana na mishahara.

Yeye ni nguzo ya familia za mzazi mmoja, uti wa mgongo wa mitandao ya kijamii, mtu anayeokoa kila kitu wakati hakuna anayemwokoia yeye.

Kutokuwepo kwake ni kwa kimjini na kimuundo: hakuna anayemsikiliza mfumo unaposhindwa.

Mwanamke wa Kiburi cha Utajiri – miaka 45

Upande mwingine wa New Jersey ni vitongoji vyake vya pembeni vya matajiri: nyumba kubwa mno, shule bora, mitaa iliyopangwa.

Wanawake hapa wanaishi chini ya shinikizo lisilokoma: – ratiba ya familia iliyojaa – shughuli za watoto – kujitolea kwa kulazimishwa – sura ya kijamii isiyo na dosari – ndoa iliyowekwa kama alama ya hadhi – matarajio ya juu mno.

Hawezi kuonekana dhaifu. Hawezi kushindwa. Hawezi kukatiza maonyesho.

Kutokuwepo kwake ni suala la utambulisho: anaonekana kama kazi ya familia, si kama mtu binafsi.

Hitimisho – New Jersey

New Jersey ni jimbo linaloishi kwa kasi mno na kwa gharama kubwa mno. Wanawake ndio wanaoliendesha kweli, lakini mfumo unawafuta huku ukiwatumia.

– safari za kila siku – kazi zisizoonekana – huduma zisizotosha – mitaa hatari – vitongoji vya pembeni vyenye ushindani uliopitiliza

– majukumu magumu ya kifamilia – tamaduni nyingi bila msaada halisi

Jimbo linafanya kazi kwa sababu yao, lakini kamwe haliangalii jitihada zao.

Tafakari – New Jersey

Kila jimbo huonyesha aina fulani ya kutokuwepo. New Jersey huonyesha ile inayotokana na mfumo unaotarajia mengi mno na kurudisha kidogo mno.

Ni jimbo la kuwa katikati: karibu mno na vituo vya mamlaka, mbali mno na fursa zake. Hapa, wanawake wanaishi katika hali ya kubanwa isiyokoma: kwa muda, kwa pesa, kwa nguvu, kwa utambulisho.

Si kosa la jambo moja. Ni jumla ya yote.

Na hili ndilo hasa linaloifanya New Jersey kuwa kiini cha juzuu hili: linaonyesha jinsi kutokuwepo kwa mwanamke kunavyoweza kutokea katika maisha yaliyojaa — yaliyojaa kila kitu isipokuwa nafasi kwa ajili ya nafsi yako.

NEW MEXICO

New Mexico ni mojawapo ya majimbo yanayovutia zaidi na yenye changamoto zaidi Marekani. Uzuri mtupu: majangwa mapana, korongo nyekundu, jamii za wenyeji asilia, utamaduni wa kale, hali ya kiroho, ukimya. Lakini nyuma ya urembo huu wenye nguvu kuna uhalisia mgumu zaidi:

– umaskini wa kihistoria – uraibu sugu – huduma dhaifu za umma – kutengwa kijiografia – shule dhaifu – ukatili wa

nyumbani uliofichwa – biashara ya dawa za kulevya kuvuka mpaka

Ni jimbo ambalo wanawake hawatoweki kwa bahati: wanatoweka kwa sababu wanaishi katika eneo ambalo kila kitu kina uzito – umbali, historia, utamaduni, umaskini, jamii zilizofungwa, kazi zisizo za uhakika.

New Mexico ni uzuri uliotelekezwa. Na ndani ya utelekezaji huo wamo wanawake wanaoshikilia kila kitu pamoja.

Mwanamke Mwenyeji Asilia wa Pueblo – miaka 43

New Mexico ina mojawapo ya idadi kubwa zaidi ya Wamarekani Wenyeji Asilia katika Amerika: wanawake wa Pueblo, Navajo na Apache.

Anaishi kati ya dunia mbili: – mapokeo ya kale – serikali ya kisasa inayompuuza.

Anakabiliwa na: – shule zisizopewa fedha za kutosha– huduma za afya za kiwango cha chini kabisa– nyumba zilizosongamana– mishahara midogo– upatikanaji mdogo wa huduma za msingi– kutengwa kitamaduni na kijiografia.

Anabeba familia kubwa, jamii nzima na majukumu mazito.

Kutokuwepo kwake ni kwa kihistoria: katika miaka mia moja iliyopita, Jimbo limechukua kila kitu kutoka kwa watu wake na kurudisha karibu chochote.

Mwanamke Mlatina wa Maeneo Maskini – miaka 35

New Mexico ni ya Kilatino zaidi kuliko ya Kimarekani. Kihispania kiko kila mahali, familia mchanganyiko na kazi ngumu.

Wanawake Walatina wako kila mahali nyuma ya pazia la jimbo: – usafi – huduma za chakula – usaidizi – kilimo chepesi – maduka ya mahali hapo – msaada wa jamii.

Wanaishi kwa mishahara midogo mno na gharama zinazopanda. Familia nyingi zinaishi ukingoni. Bila nyaraka, hali ni dhaifu zaidi: hofu, kutoonekana, hakuna msaada halisi.

Kutokuwepo kwake ni kwa kiuchumi na kisiasa: anafanya kazi kwa bidii lakini kamwe hawakilishwi.

Mwanamke Anayeishi Mbali na Kila Kitu – miaka 52

New Mexico ni kubwa mno, lakini tupu. Miji midogo kabisa, nyumba jangwani, miji iliyo umbali wa saa kadhaa kati yake.

Mwanamke hapa anakabiliwa na: – upweke kamili – huduma za afya zilizo mbali – usafiri sifuri – baridi kali, majira ya joto yasiyo na huruma – utaratibu usiobadilika – kazi chache – uraibu ulioenea pande zote.

Akianguka, hakuna anayekuja. Akihitaji daktari, anaendesha gari kwa saa kadhaa. Akiwa na matatizo, anayashughulikia mwenyewe.

Kutokuwepo kwake ni kwa kijiografia: anatoweka ndani ya anga tupu.

Mwanamke Anayefanya Kazi katika Sekta ya Utalii wa Kiroho – miaka 30

New Mexico huvutia utalii wa “kiroho”: sanaa, tafakuri, majangwa, mapumziko ya kiroho, utamaduni wa wenyeji asilia.

Nyuma ya picha ya kishairi kuna wanawake wanaobeba uchumi: – B&B– waongozaji wa kitamaduni– maghala ya sanaa– mikahawa midogo– maduka ya kazi za mikono– huduma za msimu.

Ni sekta isiyo thabiti: mapato mazuri sana katika msimu wa juu, karibu chochote katika miezi mingine.

Kutokuwepo kwake ni kwa kiuchumi: uzuri wa eneo huvutia pesa lakini hauzibakizi kwa wale wanaoishi hapo.

Hitimisho – New Mexico

New Mexico ni jimbo lililopo kati ya ncha mbili: uzuri kamili na umaskini sugu. Hali ya kiroho ya kina na kutelekezwa kisiasa. Mapokeo yenye nguvu na huduma dhaifu.

Wanawake hapa wanabeba kila kitu mabegani mwao: jamii za Wenyeji Asilia, familia za Kilatino, majangwa yaliyotengwa, miji ya sanaa, kazi duni.

Na wakati wao wanalibeba jimbo, hakuna anayewabeba wao.

Ni kutokuwepo kusikopiga kelele kwa sababu mandhari ni nzuri mno. Na uzuri hufunika kila kitu.

Tafakari – New Mexico

Kila jimbo huonyesha aina tofauti ya kutokuwepo. New Mexico huonyesha ile iliyoundwa na umbali na historia isiyotatuliwa.

Hapa, mwanamke hafutwi na nguvu moja. Anafutwa na kila kitu kwa pamoja:

– jiografia – utamaduni – mapokeo – umaskini – kutengwa – majukumu ya kifamilia – ukosefu wa huduma – kutoonekana kisiasa

Ni ufutaji wa kale. Karibu wa kurithiwa.

Na ndiyo sababu sura hii ni muhimu sana: kwa sababu New Mexico si mahali palipisahauliwa na wakati. Ni mahali

palipisahauliwa na serikali. Na wanawake hulipa gharama yake kila siku.

JIMBO LA NEW YORK

New York si mji. Ina athari juu ya mwili. Ni wimbi linalokushika na kukuburuta hata kama hutaki. Ni uwepo usioomba ruhusa. Unaingia hapa na mara moja unaelewa kwamba si wewe unayeamua kile inachoamua yenyewe.

Ni mahali pekee duniani ambapo unaweza kuzungukwa na mamilioni ya watu na bado ukajihisi mpweke zaidi kuliko jangwani. Ni mji unaokutazama, unaokupima, unaokutathmini, unaokula, na usipoweza kwenda na kasi yake, unakuacha nyuma bila kugeuka kutazama.

New York haikukaribishi. Inakutathmini.

Ni mji mkuu wa dunia, lakini pia mji mkuu wa wasioonekana. Mji unaowaonyesha washindi tu, ukiwasahau maelfu ya wanawake wanaofanya kila inchi yake ifanye kazi. Wale wanaobeba maisha ya wengine wakati hakuna anayembeba yeye.

New York ni kila kitu kwa wakati mmoja: utajiri unaojionyesha kwa ukali na umaskini usio na sauti tena, mitaa inayobadilika sura ndani ya miaka mitano na mitaa ambayo haijabadilika kwa miaka hamsini, lugha zinazochanganyika, tamaduni zinazopishana, miili inayokutana, maisha ambayo kamwe hayazungumzi kweli kati yao.

Ni mji uliojengwa juu ya mwendo usiokoma: kupanda na kushuka treni zilizojaa, kutembea katika mitaa michafu inayong'aa, kutafuta kazi inayokuweka juu ya maji, kukimbia kupeleka oda, kwenda zahanati, shuleni, nyumbani, zamu za kazi, katika pande elfu tofauti. Ni eneo linalokuahidi mengi, lakini linakupa tu kile unachokinyakua.

New York inafanya kazi kwa sababu ya wanawake wanaoshikilia pamoja vipande ambavyo wengine hupuuza: wale wanaofanya kazi katika ghorofa za juu za majumba marefu, wale wanaosafisha sakafu za ghorofa za chini, wale wanaolea watoto wa familia zisizo na muda, wale wanaonusura katika mitaa ambayo hakuna anayetaka kuitazama, wale wanaokabiliana na mji unaokudai kila kitu na daima unakuacha nusu.

Hapa mwanamke anapitia viwango vitatu vya shinikizo kwa wakati mmoja:

1. Shinikizo la kasi:

ukipunguza mwendo, unatoweka. New York haimsubiri mtu yeyote na haikufanyii upendeleo wowote.

2. Shinikizo la gharama:

kila kitu hapa kinagharimu mno — nyumba, muda, nguvu, utambulisho. Na kila siku inakuwa changamoto ya kifedha.

3. Shinikizo la uwepo:

lazima uwepo daima, lazima ustahimili, lazima ufanye kazi, lazima ushikilie.

Lakini nani anakushikilia wewe?

New York ni nzuri na katili: inakupa fursa halisi, lakini inadai bei ya juu mno.

Mwanamke hapa si uwepo dhaifu. Ni mashine ya kunusura kila siku. Ni yeye anayebeba mbele shule, hospitali, mikahawa, usafi, huduma za umma, usafiri, familia, majumba marefu, biashara na mitaa.

Hata hivyo, katika simulizi ya mji, sauti yake si ya katikati. Ni ya nyuma. Ni ya kazi tu. Ni ya lazima lakini haisherehekewi. Ipo, lakini haisikiki.

New York ni mji unaoweka kila kitu hadharani, isipokuwa wale wanaoifanya iende kweli.

Na ndiyo hasa sababu inashika nafasi tofauti katika juzuu hili. Si jimbo kama mengine. Ni mahali ambapo kutokuwepo kote kwa wanawake wa Marekani hukutana: kwa kiuchumi, kwa kitamaduni, kwa kimjini, kwa kilugha, kwa kirangi, kwa kikazi na kwa kihisia.

Ni ulimwengu mdogo wa kila kitu kinachofanya kazi na kila kitu kisichofanya kazi.

Hapa, wanawake wako kila mahali. Hata hivyo wanaweza kutoweka ndani ya sekunde moja. Inatosha tu kasi yao ipunguze ile ya mji.

New York ni kubwa, lakini si kubwa vya kutosha kubeba uzito wa maisha ya mwanamke. Na sura hii inathibitisha hilo: mji maarufu zaidi duniani si wenye haki zaidi. Ni unaoonekana zaidi tu. Na katika kelele kubwa mno ya maisha yake ya kila siku, mwanamke hupotea katika ukimya.

Manhattan

Olivia, 39 – Midtown, ofisi za ghorofa ndefu na maisha yenye pilikapilika

Olivia anapanda treni ya chini ya ardhi saa 1:10 asubuhi. Laini 6, amesimama, simu mkononi, macho tayari yameelekezwa kwenye mfululizo wa barua pepe.

Anafanya kazi katika ghorofa ya ishirini na saba ya jengo la kioo huko Midtown. Ni meneja wa miradi katika kampuni inayouza huduma ambazo hakuna anayeweza kuzieleza kweli. Kila mtu anazungumza kuhusu namba, makadirio, malengo ya robo mwaka. Hakuna anayezungumza kuhusu watu.

Olivia ana binti wa miaka sita ambaye humwona akiwa macho saa mbili kwa siku. Asubuhi, kumvalisha nguo, jioni kumlaza. Sehemu iliyobaki imekabidhiwa wengine: mlezi wa watoto, shule, shughuli za baada ya shule, ujumbe mfupi wa haraka.

Bosi wake anamwomba “unyumbufu,” lakini unyumbufu daima ni wa upande mmoja: – mikutano inayorefuka – simu nje ya ratiba – dharura za kubuni – miradi inayopaswa kumalizika “kabla ya usiku huu.”

Manhattan inauzwa kama mji wa fursa. Kwa Olivia, ni mji unaoiba muda wake na kumuuzia tena kwa sura ya huduma za kuletewa nyumbani, dobi na huduma za kulipia.

Jioni, anapotoka ofisini, taa za majengo zinaonekana kama dhihaka. Kila kitu kinang’aa, isipokuwa maisha yake.

Kutokuwepo kwa Olivia si kwa bei rahisi. Kunala muda. Yupo kila mahali isipokuwa pale panapohusika zaidi.

Mimi, Nando, ninapomtazama akivuka 3rd Avenue kwa mwendo wa haraka wa mtu asiyeweza kumudu kupunguza kasi, naona jambo moja rahisi: mwanamke anayeushikilia mji ambao kamwe hautamshikilia yeye.

— Nando

Brooklyn

Aisha, 31 – Bedford-Stuyvesant, ubadilishaji wa mitaa kwa matajiri ulio kinyume

Aisha alizaliwa Bed-Stuy, mtaa ambao kihistoria ni wa watu weusi. Rap, historia, familia, makanisa na nyama choma za kiangazi kando ya barabara.

Kisha wakaja “wasanii,” wawekezaji, mikahawa mipya ya kahawa, mbwa wa asili safi kwenye kamba, na bei zikapanda bila mantiki. Hali ile ile ya kawaida.

Aisha anafanya kazi katika shule ya umma ya mtaani. Wanafunzi wake wanatoka katika familia zinazokabiliwa na kufukuzwa nyumbani kila mwaka. Wengi wa wenzake wa utotoni hawaishi tena hapo, wamesukumwa nje na miradi ya “uendelezaji upya.”

Anafundisha, anasikiliza, anashughulikia migogoro, analinda. Mchana, yeye ni mwalimu, mwanasaikolojia, dada mkubwa na ukuta wa kinga. Usiku, anasahihisha kazi za nyumbani akiwa ameketi mezani katika jiko la kupanga, akiwa na wasiwasi kwamba siku moja hataweza tena kumudu nyumba ile.

Mji unaisherehekea Brooklyn kama “ya kisasa.” Aisha hana muda wa kuwa “wa kisasa”: lazima anusurike.

Kutokuwepo kwake ni kwa kimjini na kisiasa: mtaa ambao kila mtu anaufanyia uvumi wa biashara, ndio pekee usiosikilizwa kweli.

— Nando Queens

María Fernanda, 42 – Jackson Heights, dunia tatu katika moja

mwili

María Fernanda anatoka Ecuador. Anaishi Jackson Heights, Queens: mahali ambapo lugha kumi tofauti huzungumzwa katika mtaa mmoja, na hakuna hata moja iliyo lugha ya mamlaka.

Anafanya kazi ya kusafisha ofisi huko Manhattan usiku na kulea watoto mchana, inapohitajika. Usingizi ni anasa inayohesabiwa kwa saa.

Ana watoto wawili: mmoja alizaliwa Quito, mwingine alizaliwa New York. Mkubwa anamuuliza kwa nini hayupo nyumbani kamwe. Mdogo anadhani mama yake daima yuko na haraka.

María anamtumia pesa mama yake, aliyebaki Ecuador. Anabeba mabara mawili. Kwa mwili mmoja.

Maisha yake ni safari isiyokoma: Queens → Manhattan → Queens. Treni za polepole, mifuko mizito, miguu iliyochoka.

Hakuna anayemwona kweli. Kwa wazazi wa msichana wa Kimarekani anayemtunza, yeye ni “Mary.” Kwa wenzake wa usafi, yeye ni “yule mama asiyesimama kamwe.”

Kutokuwepo kwake ni kwa kilugha na kijamii: anaifanya New York inayofanya kazi iende, lakini hayumo katika simulizi yoyote rasmi.

Mimi, Nando, ninakutana naye Jumapili moja asubuhi katika Roosevelt Avenue na jambo pekee ninalofikiri ni: nchi hii imesimama tu kwa sababu wanawake kama yeye hawaiachi ianguke. — Nando

Bronx

Keisha, 29 – South Bronx, upinzani wa kila siku

Keisha anaishi South Bronx. Majengo yaliyochakaa, ving'ora vya mara kwa mara, maduka ya bei nafuu, watoto wakicheza kwenye njia za watembea kwa miguu zilizovunjika.

Analea watoto wawili peke yake. Baba yao alitoweka katikati ya ahadi na visingizio miaka iliyopita.

Anafanya kazi katika duka kubwa, zamu ya jioni: – malipo ya haraka – wateja wenye hasira – mameneja wanaokagua kila dakika – malipo ambayo kamwe hayatoshi.

Mchana, anakimbia huku na huko: – kuwapeleka watoto shule – kuzungumza na walimu – kubishana na ofisi inayoshughulikia ruzuku – kununua mahitaji, akihesabu kila dola.

Hana muda wa kujifikiria mwenyewe. Anajua tu kwamba lazima awaweke wale watoto wawili wasimame imara.

Bronx bado inachorwa kama tatizo. Keisha ndiye suluhisho ambalo hakuna anayelitambua: mama anayeushikilia mtaa ambao wanasiasa huutumia tu kama mandhari ya nyuma.

Kutokuwepo kwake ni kwa kimuundo: yuko katikati ya kila kitu kinachotokea, lakini kwa mfumo hayupo.

— Nando

Staten Island

Gina, 45 – msafiri asiyeonekana kati ya miji miwili

Gina anaishi Staten Island. Anafanya kazi katika ofisi ya bima huko Manhattan. Kila siku, ni utaratibu ule ule:

– basi – feri – treni ya chini ya ardhi – ofisi – kisha kila kitu kurudi mwanzo.

Kwa watu wa Manhattan, Staten Island haipo hata kidogo. Chuchu ya ramani, chini ya rundo. Kwa Gina, hata hivyo, ni nyumbani. Lakini pia ni kizimba.

Angependa kubadilisha kazi, lakini kila fursa ya maana iko mbali. Angependa muda zaidi kwa watoto wake, lakini anautoa kwa usafiri. Angependa asichoke kila jioni, lakini mji hauwatendei wema wale wanaoishi pembezoni mwake.

Kutokuwepo kwake ni kwa kiwakati na kimahali: anaishi mahali panapomtenga, anafanya kazi mahali panapomtumia.

Mimi, Nando, namwazia akiwa amesimama kwenye feri, kikombe cha kahawa mkononi, macho yake yakipotea katika mandhari ya majumba marefu. New York mbele yake. Maisha yake yako katikati.

— Nando

Wall Street

Rachel, 37 – mwanamke asiyeweza kuvunjika.

Rachel anafanya kazi katika sekta ya fedha. Hana anasa ya kuwa wa kawaida. Si katika mazingira yale. Si akiwa mwanamke.

Alijifunza kuzungumza kwa kasi zaidi, kamwe kutokosea sauti, kamwe kutoonyesha kusita. Hakuna anayekusamehe kuvunjika, lakini kuvunjika kwa mwanamke huwekwa alama maisha yote.

Siku ni mashine: namba, grafu, simu, mikutano, barua pepe mfululizo, chakula cha jioni cha kibiashara, maamuzi yanayofanywa kwa haraka mno yenye matokeo makubwa mno.

Anaporudi nyumbani, yuko mtupu. Si mwenye huzuni: mtupu. Hana nguvu ya kujenga chochote nje ya kazi. Mahusiano ya nusu nusu, urafiki uliovunjika, familia iliyo mbali.

New York inapiga makofi kwa mafanikio ya wanawake wa Wall Street katika makongamano, matukio ya uwezeshaji na mijadala

ya jopo. Kisha, mara kipaza sauti kinapozimwa, kila kitu kinarudi kama kawaida.

Kutokuwepo kwake ni kwa kihisia: yupo katika kila chumba ambamo maamuzi yanafanywa, lakini ilimbidi aache sehemu ya nafsi yake ili aketi pale.

Hadithi hii haina mafunzo. Ina tu hesabu iliyo wazi.

— Nando

Yaya Mlatina

Dolores, 54 – Upper East Side, analea watoto wa watu wengine.

Dolores anatoka Meksiko. Ameishi New York kwa miaka ishirini. Kwa miaka ishirini, amekuwa akiingia katika nyumba ambazo kamwe hazitakuwa zake.

Anafanya kazi Upper East Side, katikati ya fleti kubwa mno, walinzi wa milango, lifti za kimya na jiko kubwa kuliko fleti yake nzima ya chumba kimoja huko Queens. Alilea watoto wanne katika familia inayomchukulia kama “karibu ni wa familia.” “Karibu.” Neno linalosema kila kitu.

Aliwaona wakipiga hatua zao za kwanza, alisikiliza vilio vyao, alifuta machozi yao, aliandaa vitafunio, aliwasindikiza shuleni, alirekodi alasiri zao, alisikia maungamo yao.

Watoto hao wanapokua, wanaondoka. Dolores anabaki.

Jioni ile anarudi nyumbani kwa kuchelewa. Mwanawe wa kumzaa, sasa mtu mzima, bado ana heshima fulani kwake, iliyochanganyika na kinyongo: alimwona kidogo alipokuwa mtoto. Alikuwa na shughuli ya kuwa mama wa wengine.

Kutokuwepo kwake ni kwa pande mbili: mama aliyepo katika maisha ya wengine, mama asiyekuwepo katika familia yake mwenyewe.

Na Marekani inafupisha yote kwa sentensi moja: “Ndiyo kazi.”

— Nando

Mwanamke Asiye na Makazi

Monique, 51 – Midtown, asiyeonekana katikati ya mamilioni

Monique analala popote anapoweza. Wakati mwingine katika makazi ya dharura, wakati mwingine juu ya kipande cha boksi mbele ya dirisha la duka lililofungwa, wakati mwingine juu ya kiti katika kituo fulani cha treni ya chini ya ardhi.

Zamani, alikuwa na nyumba, mwenzi, kazi. Kisha mzunguko ule ule wa kawaida: ugonjwa, madeni, kupoteza kazi, kuvunjika kiakili, hakuna mtu wa kushikilia. Yeye ni mweusi, amepita miaka hamsini, na ana mwili anaoubeba kila majira ya baridi anayoyakaa barabarani.

Asubuhi, wakati mji unakimbilia kazini, yeye yupo pale. Mtaa ule ule, kona ile ile, mtazamo ule ule ambao hakuna anayetaka kukutana nao.

Kutokuwepo kwake ni kamili: kwa mfumo yeye si kitu tena. Si mfanyakazi, si mlaji, si “mwenye manufaa.” Kwa hiyo, hayupo.

Mimi, Nando, kila ninapomwona mwanamke barabarani huko New York, najiuliza swali lile lile la wazi: Jimbo lilipaswa kuruka hatua ngapi ili yeye aishie hapa?

Jibu daima ni lile lile: nyingi mno. Nando

Hospitali Kubwa

Sofia, miaka 34 – muuguzi kati ya zamu mbili na bila pumzi

Sofia anaingia hospitalini wakati wengi bado wamelala. Zamu ni kuanzia saa moja asubuhi hadi saa moja usiku. Kama yote yakienda vizuri. Kwa sababu katika baadhi ya idara, “kama yote yakienda vizuri” haipo.

Anafanya kazi katika hospitali kubwa ya Manhattan. Korido zisizo na mwisho, taa za neon, kengele za tahadhari, mashine za kufuatilia, sauti zilizovunjika, miili iliyunganishwa na mashine, ndugu wanaouliza maswali, madaktari wanaopita kwa haraka.

Sofia hawezi kumudu kuanguka. Kila tendo lina matokeo. Kila kughafilika kuna uzito mkubwa.

Mwishoni mwa zamu yake, bado ana: – hadithi zisizoisha – nyuso ambazo hazisahau – habari alizolazimika kuzinong’ona – majukumu ambayo hakuna anayeweza kumwondolea. Nje ya hospitali, New York inakimbia kana kwamba hakuna kinachotokea. Ndani, yeye anashikilia sehemu dhaifu zaidi ya mji.

Kutokuwepo kwake ni kwa kihisia na kitaasisi: yuko katikati ya mfumo wa afya, lakini sauti yake haihesabiwi kama ustahimilivu wake.

Mimi, Nando, nikiwatazama wanawake hawa waliovaa sare wakitoka wamechoka kabisa baada ya zamu, naelewa jambo moja rahisi: kama siku moja wote wangeamua kusimama pamoja, mji ungeanguka ndani ya saa 48.

— Nando

Mikahawa

Giulia, 27 – Lower East Side, sahani, meza na utu

uliobanwa

Giulia ni Mmarekani mwenye asili ya Italia, lakini kutoka New York ambayo Waitaliano halisi hawaijui tena. Si Little Italy ya kadi za posta, bali zamu zisizo na mwisho katika mkahawa wa Lower East Side.

Yeye ni mhudumu wa mezani, lakini anafanya mengi zaidi: – mwanasaikolojia wa kubuni papo hapo – kizuia radi kwa wateja wenye hasira – kinga kati ya jiko na ukumbi wa kulia – uwepo wa urembo wa kuonyeshwa – mwili daima umesimama wima, tabasamu daima limewashwa

Bakshishi huamua kama wiki ni riziki au pumziko. Mshahara wa msingi ni wa kuchekesha, kama kawaida katika sekta hii.

Mwishoni mwa jioni, wanamuuliza swali la kijinga kuliko yote: “Na kweli unafanya kazi gani ya kujipatia riziki?”

Kana kwamba ile si kazi “kweli.” Kutokuwepo kwake ni kwa kijamii: kila mtu anamhitaji akiwa na njaa, hakuna anayemfikiria linapokuja suala la haki.

Mimi, Nando, nina heshima zaidi kwa mwanamke anayeweza kumudu zamu ya saa nane katika ukumbi wa kulia kuliko kwa mtu aliyeketi mezani anayedhani ana thamani zaidi kwa sababu tu analipa.

— Nando

Sekta ya Ubunifu

Leah, 36 – Brooklyn, mbunifu asiyeweza kamwe kuzima

akili yake.

Leah anafanya kazi kama mwandishi na mtayarishaji katika kampuni ya utayarishaji huko Brooklyn na Manhattan. Mfululizo, kampeni, maudhui. Daima kuna kitu cha kubuni, daima kuna mtu wa kumshawishi, daima kuna tarehe ya mwisho ya kuchekesha.

Katika sherehe ya uzinduzi wa mradi mpya, kila mtu anazungumza kuhusu “maono,” “usimulizi wa hadithi” na “masimulizi mapya.” Hakuna anayezungumza kuhusu usiku usio na usingizi, marekebisho yasiyo na mwisho, mawazo yaliyoibwa, au uchovu mkubwa uliojificha kama “shauku kwa kazi.”

Leah anaishi katika fleti ya kushirikiana huko Bushwick. Huenda “amejijengea taaluma,” lakini gharama ya mji inakula maendeleo yoyote.

Kutokuwepo kwake ni kwa kitaaluma: New York inauza ubunifu kama uhuru, lakini ubunifu wake umefungwa kwa bajeti, simu, maombi ya kipuuzi, shinikizo lisilokoma.

Anazalisha mawazo ya kubuni. Wengine wanayageuza pesa.

— Nando

Kazi Huru Vipande Vipande

Priya, 33 – kazi tatu, usalama sifuri

Priya alizaliwa Queens kwa wazazi Wahindi. Ameelimika na ana kichwa kilichojaa mawazo, lakini soko la ajira la New York limemkabidhi kifurushi kilicho wazi: kazi huru maisha yote.

Anafanya usanifu wa michoro kwa mashirika yanayomwita “mshirika wa nje,” anaandika maudhui kwa chapa ambazo kamwe hazimtaji, na mara kwa mara anafundisha kozi fupi kuhusu jinsi ya kupata pesa ya kodi ya nyumba.

Hana likizo, hana likizo ya ugonjwa, hana malipo ya bonasi, hakuna kilichohakikishwa. Ana majukumu tu.

Mchana, anakabidhi kazi. Usiku, anakagua barua pepe zake, akitumaini hatapokea tena “tunahitaji muujiza kufikia kesho.”

Mji unapenda kusema, “Hapa, kama una kipaji, unaweza kufanikiwa.” Lakini ukweli ni tofauti: hapa, kama una kipaji, watakukamua hadi usibaki na chochote.

Kutokuwepo kwake ni kwa kimkataba: anasimamia vipande vya mawasiliano, kampeni na miradi, lakini kwenye karatasi daima ni “wa nje.”

Mimi, Nando, naona wazi mtego katika uso wa mtu kama wewe: kazi iliyojaa, maisha matupu.

— Nando

Makazi ya Umma

Tanya, 44 – East Harlem, mama, mtunzaji, shabaha

Tanya anaishi katika jengo la makazi ya umma huko East Harlem. Majengo ni ya zamani, hayatunzwi vizuri, lifti huharibika mara kwa mara na ngazi zimechakaa.

Ni mama wa watoto watatu. Anafanya kazi kama msaidizi katika shule ya mtaani. Analipa kodi ndogo ya nyumba, lakini bei halisi ni kitu kingine: kuishi mahali ambapo serikali haipaoni tena kuwa pake.

Kila siku imegawanyika kati ya: – kazi – mikutano ya shule – majirani wa kusaidia – urasimu wa ruzuku – wasiwasi kwa watoto wanaokua katika mazingira magumu – kelele za ugomvi, polisi, ving’ora.

Kutokuwepo kwake ni kwa kisiasa: mtaa wake upo tu inapohitajika picha ya kuzungumzia “matatizo ya kijamii.”

Wakati huo huo, anayeuweka hai ni yeye, na wanawake kama yeye, wanaofanya kazi kama ukuta dhidi ya kila kitu.

New York inazungumza kuhusu maendeleo, ufufuaji na uwekezaji. Lakini unapopanda ngazi za majengo fulani, unagundua kwamba mengi yametelekezwa kwa miaka.

— Nando

Ukatili wa Nyumbani

Rosa, 38, Queens, amenaswa kati ya hofu na nyaraka.

Rosa anatoka Jamhuri ya Dominika. Anaishi katika fleti ya kushirikiana katika eneo lisilo na mwisho la Queens.

Ana mume anayefanya kazi mara moja moja na anayebadilishana: siku anazoomba msamaha, siku anazopiga kelele, siku anazosukuma, siku anazopiga. Rosa haondoki kwa sababu tatu: – anaogopa – hana pesa – anaogopa kupoteza kibali chake cha kuishi nchini.

Usiku, yeye akiwa amelala, Rosa anajifanya hakuna kinachotokea. Asubuhi, anajipaka vipodozi kufunika michubuko na kwenda kazini katika dobi la kujihudumia.

Mfumo unamwambia: “Piga simu, omba msaada, toka.” Lakini uhalisia ni mchafu zaidi: makazi ya dharura yaliyojaa, orodha za

kusubiri, wafanyakazi wa ustawi wa jamii waliolemewa, ulinzi halisi mdogo.

Kutokuwepo kwake ni kwa kisheria: amenaswa katika ombwe la sheria, nyaraka, hofu na ukosefu wa njia mbadala.

Mimi, Nando, natazama kutoka nje na najua kwamba sentensi “akitaka, anaweza kuondoka” ni mojawapo ya za uongo zaidi na za kioga zaidi ambazo dunia hii imewahi kubuni.

— Nando

Mitaa ya Wayahudi wa Kiorthodoksi Kali

Chaya, 29 – Borough Park, maisha yaliyoamuliwa kabla ya kuzaliwa.

Chaya anaishi Borough Park, Brooklyn. Mtaa wa Wayahudi wa Kiorthodoksi kali. Sheria kali, jamii iliyofungwa, majukumu yaliyopangwa.

Maisha yake yaliamuliwa kabla hata hajaweza kuwa na maoni: – ndoa katika umri mdogo sana – watoto wengi – hakuna uhuru halisi wa kujiamulia – masomo ya dini katikati – dunia ya nje ikionekana kama tishio.

Siku yake imejaa: nyumba, watoto, manunuzi, upishi, ibada, maombi yasiyokoma. Kamwe hakuna dakika ya ukimya wa kweli, kamwe hakuna nafasi kwa ajili yake tu. Chaya ana mawazo asiyoweza kuyaeleza. Maswali asiyoweza kuuliza. Shaka ya kile ambacho huenda kipo huko nje, lakini hana ramani ya kufika huko.

Kutokuwepo kwake ni kwa kitamaduni na kiroho: yupo katika kila ishara ya dunia yake, lakini hawezi kuwepo kama mtu binafsi aliyetengana na muundo.

New York inapiga makofi kwa utofauti, lakini inafurahi kukubali kwamba baadhi ya wanawake waishi katika vizimba vya kitamaduni “visivyoonekana” ilimradi hawawasumbui wengine.

— Nando

Saluni ya Kucha

Li Mei, 41 – Flushing, mikono kamilifu, maisha yaliyoliwa

Li Mei anafanya kazi katika saluni ya kucha huko Flushing, Queens. Mteja baada ya mteja, kucha baada ya kucha, akinukia kiondoa rangi ya kucha, amevaa barakoa, mgongo umepinda.

Alifika kutoka China zaidi ya miaka kumi iliyopita. Alipata kazi mara moja: pesa taslimu, zamu ndefu, maswali machache.

Anafanya kazi siku sita kwa wiki, saa kumi kwa siku. Wakati mwingine zaidi ya hapo.

Kwa wateja, yeye ni pambo la mahali pale: “yule mama anayetengeneza kucha vizuri na kwa kimya.”

Hakuna anayejiuliza: – wamebakiwa na pesa kiasi gani mfukoni – ni mara ngapi wanavuta kemikali – kama wana bima ya afya – kama wanaweza kulala usiku bila maumivu. Kutokuwepo kwake ni kwa kikemikali na kijamii: anachakaa polepole chini ya taa za neon, akirembesha mikono ya watu wengine, huku hakuna anayegundua jinsi mikono yake ilivyo.

Mimi, Nando, namwazia akifunga duka jioni na kuhesabu pesa. Si faida: ukingo. Tofauti kati ya kubaki juu ya maji au kuzama kidogo zaidi.

— Nando

Mwanamke wa Usiku

Jasmine, 28 – Times Square, taa zinazong’aa, maisha dhaifu

Jasmine anafanya kazi katika klabu zinazoishi baada ya saa sita usiku. Hachezi kwa ajili ya sanaa. Anacheza ili anusurike.

Anafanya zamu ndefu, korido za giza, mameneja wanaotabasamu kupita kiasi, wateja wanaochanganya huduma na haki ya kudai.

Alijifunza sheria kumi ambazo hazijaandikwa popote: – tabasamu – usiamini – usibaki peke yako – usinywe wanachokupa – usionyeshe hofu – weka macho wazi – usifanye urafiki – usiamini ahadi yoyote – usisimame – usirudi nyumbani usiku sana peke yako.

Kila usiku ni mchezo wa kusawazisha juu ya uzi usioonekana. Hakuna anayemlinda: si klabu, si polisi, si mji.

Kutokuwepo kwake ni kwa kimaadili: kila mtu anajua kwamba yupo, lakini hakuna anayetaka kumtambua kama mfanyakazi.

Mimi, Nando, ninapowaona wasichana wakitoka klabu alfajiri, najua kwamba nguvu si urembo wa kuvutia. Ni kunusurika. — Nando Mwanamke wa Kusambaza Mizigo Karla, 30 – Queens → Manhattan, mvua, theluji, joto, daima barabarani Karla anafanya kazi kwa baiskeli yake. Begi la kuhifadhi joto mgongoni, simu kwenye usukani, programu inayoamua kila kitu: – njia – malipo – muda – adhabu – oda inayofuata Yeye ni sehemu “janja” ya mfumo. Sehemu ambayo hakuna anayetaka kuitazama. Anapenya kati ya magari, teksi, mashimo ya barabarani na taa za barabarani zisizo na huruma. Anapiga pedeli katika mvua, katikati ya theluji, upepo ukimgandisha uso. Yote kwa dola chache zinazotolewa tone kwa tone. Jioni ile, anarudi nyumbani amechoka kabisa. Hakuna

ulinzi, hakuna usalama, hakuna bima. Kutokuwepo kwake ni kwa kidijitali: yupo tu ndani ya programu. Si nje. — Nando Mama Peke Yake wa Queens ya Mbali Erika, 33 – Far Rockaway, kati ya bahari, umbali na umaskini Far Rockaway ni New York, lakini si lazima. Iko mbali, haijaunganishwa na imesahaulika. Eneo ambalo mji unalitumia kwa takwimu tu. Erika anaishi hapo na watoto wawili. Anafanya kazi katika duka kubwa. Kila siku anafanya anachoweza:

– analea watoto – anawavalisha – anaandaa kifungua kinywa – anawapeleka shule – anakimbia kazini – anashughulikia wateja, mizani, mashine za kulipia – anarudi nyumbani kwa mabasi marefu mno – anapika – anasafisha – anapanga kila kitu

Yeye ni mama mwenye maisha matatu: yake mwenyewe, ya watoto wake na ya mtaa.

Kutokuwepo kwake ni kwa kijiografia: anaishi mbali mno ili aonekane.

Mimi, Nando, natazama ramani na umbali na najua jambo moja: wale wanaoishi Far Rockaway wanaishi kila siku na ulemavu usioonekana.

— Nando

Mwanamke wa Jamii ya Watu Weusi ya Brooklyn

Latoya, 40 – Brownsville, utaratibu wa kunusurika

Brownsville ni mojawapo ya mitaa ya New York iliyoharibika zaidi. Umaskini wa zamani, huduma duni, shule zilizotelekezwa.

Latoya ana kazi mbili: asubuhi katika shule, jioni katika nyumba ya wazee.

Siku yake haiishi kamwe. Hana ratiba. Hana nafasi ya ziada. Hana pumziko.

Kila mwezi lazima uamue cha kulipa kwanza: kodi ya nyumba? bili? chakula? usafiri? dawa?

Kutokuwepo kwake ni kwa kirangi: katika mji unaopenda kujiita “wa kimaendeleo,” wanawake weusi wa mitaa maskini hutoweka mwisho na huonekana tena tu pale kunapokuwa na msiba wa kuweka mtandaoni. — Nando Mwanamke wa Teknolojia Hannah, 29 – Manhattan, kampuni changa, wasiwasi, shinikizo, kujifanya Hannah anafanya kazi katika kampuni changa ya teknolojia inayozungumza kuhusu “utofauti,” “ujumuishi,” “siku zijazo” na “uongozi mpya.” Kisha, kwa vitendo: – wanaume juu kabisa – wanaume wanaofanya maamuzi – wanaume wanaoongoza miradi – wanaume wanaopokea fedha. Hannah anafanya kazi yote isiyoonekana: kupanga, kuhariri, kuwasilisha, kushughulikia wateja na kushughulikia dharura. Yeye ni hodari. Hodari kiasi kwamba kila mtu anamtumia vibaya. Amekuwa katika tiba kwa mwaka mmoja kwa sababu ya wasiwasi na uchovu mkubwa. Kutokuwepo kwake ni kwa kitamaduni: teknolojia inadai kuwa ya kisasa, lakini ndani ni ya zamani. Mimi, Nando, nimeelewa kwamba “dunia mpya” haibadiliki mpaka wale wanaoiongoza wabadilike. — Nando Mhamiaji Asiye na Nyaraka Yaritza, miaka 26 – Bronx, anafanya kazi kila mahali, anaishi kwa kujificha. Yaritza hayupo kwa serikali. Kwa hiyo, serikali haipo kwake. Anafanya kazi katika mahali patatu pasipo pa kawaida: – usafi katika jengo la fleti – upishi katika duka la vyakula – kulea watoto inapohitajika.

Analipwa pesa taslimu. Hakuna usalama. Hakuna ulinzi. Hakuna haki.

Anaogopa polisi, anaogopa uhamiaji, anaogopa wamiliki wa nyumba, anaogopa kwamba malalamiko moja yatamfanya atoweke milele.

Kutokuwepo kwake ni kwa kisheria: anaishi katika pengo kati ya dunia mbili. Ni wa lazima lakini hatambuliwi.

— Nando

Mwanamke Mhamiaji Anayekimbia

Maha, 37, wa Astoria, anakimbia ndoa ya kulazimishwa.

Maha alifika kutoka Mashariki ya Kati miaka miwili iliyopita. Aliacha nyuma mume mkatili, familia isiyotaka uhuru wake na utamaduni usiomruhusu mwanamke kufanya maamuzi yake mwenyewe.

Huko New York, anaishi katika chumba cha kushirikiana huko Astoria. Anafanya kazi katika duka la vyakula. Anajifunza Kiingereza jioni kwa kutazama video kwenye simu yake.

Anabeba ndani yake hofu ya kale: kwamba mtu wa familia yake atampata. Kwamba kila kitu kitarudi nyuma. Kwamba uhuru utaisha. Kutokuwepo kwake ni kwa kimapenzi na kihisia: yupo nusu, mguu mmoja katika maisha mapya na mmoja katika kutoroka kwa milele.

New York ilimpa nafasi ya kutoweka. Sasa lazima ajifunze kuwepo.

— Nando

Mwanamke wa Maili za Barabara, Treni za Chini ya Ardhi, Kelele, Mbio

Elena, miaka 50 – Manhattan, maisha yaliyotumika katika mji unaomeza.

Elena ameishi mjini kwa zaidi ya miaka thelathini. Ameona mitaa, majengo, maduka na nyuso zikibadilika. Ameona marafiki wakiondoka, wafanyakazi wenzake wakipoteza kazi, familia zikivunjika.

Yeye alibaki.

Anafanya kazi kama msimamizi katika duka kubwa la bidhaa mbalimbali. Zamu ndefu, wajibu mzito, shinikizo lisilokoma. Anaongoza timu, anashughulikia wateja na kuokoa siku ambazo zingepaswa kupotea.

Elena ndiye New York halisi: ile isiyoonekana katika filamu. Ile inayoufanya mfumo uende. Ile isiyolalamika lakini inahisi kila pigo.

Kutokuwepo kwake ni kwa kiuwepo: aliupa mji kila kitu, na mji ukamrudishia ustahimilivu tu.

Mimi, Nando, ninapokutana na wanawake walioishi hapa kwa miaka ishirini, naelewa jambo ambalo hakuna mtalii atakayewahi kulielewa: kuishi New York ni vita vya polepole. Na wale wanaobaki hushinda kila siku bila kusherehekea.

— Nando

Hitimisho

New York ni mji unaodai kuonekana, lakini kamwe hautazami kweli. Ni mahali panapokuingia kama uchaguzi usioombwa: ama unaukubali, ama unakuponda.

Ndani ya vurugu hizi kamilifu, wanawake ni mhimili usioonekana unaoshikilia kila kitu pamoja. Wako katika treni, katika jiko,

katika hospitali, katika shule, katika majumba marefu, katika maghala, katika mitaa ambamo mamlaka hayaingii kamwe. Wako kila mahali lakini wanafikiriwa tu wanapohitajika.

Mji unakimbia kwa kasi kuliko maisha yenyewe, na katika mbio hizo unawala wale wanaoubeba kweli. New York inaahidi kila kitu: mafanikio, fursa, wokovu. Kisha inadai bei isiyoitaja.

Ukweli ni rahisi: mji maarufu zaidi duniani hustawi juu ya migongo ya wanawake ambao kamwe hawaonekani kwenye majalada ya magazeti.

Sura hii inawarudisha juu. Mmoja mmoja. Hadithi kwa hadithi. Bila kichujio. Bila kuremba. Kwa mgongo ulionyooka, kama kila maisha yanavyostahili, yaliyopuuzwa huku yakibeba uzito wa mamilioni ya wengine.

Tafakari

Kila jimbo katika juzuu huonyesha aina moja ya kutokuwepo. New York ina zote. Hapa kutokuwepo kwa mwanamke ni kamili na kumezidishwa: – kutokuwepo kwa muda– kutokuwepo kwa ulinzi– kutokuwepo kwa nafasi ya akili– kutokuwepo kwa kutambuliwa– kutokuwepo kwa kusikilizwa– kutokuwepo kwa pumziko– kutokuwepo kwa utambulisho huru– kutokuwepo kwa marejesho kwa kile kinachotolewa.

Mji unaouza wazo la uhuru ndio mji ule ule unaowalazimisha maelfu ya wanawake kunusurika ndani ya mifumo ambayo haikuundwa kwa ajili yao. Ni wa lazima, lakini wanaweza kutupwa. Wapo, lakini hawaonekani. Wao ni injini, lakini si simulizi.

Huko New York, kila mwanamke anakabiliwa na vita tofauti, lakini wote wanashiriki uwanja mmoja: mji usiosimama, hata

mbele ya mapambano yao.

Na ndiyo hasa sababu kurasa hizi ni za lazima: New York si mandhari ya majumba marefu, sanaa, utamaduni, mafanikio tu. Ni pia kutokuwepo. Kutokuwepo kwa mwanamke. Kunakoepukwa zaidi, kwa kweli zaidi, kusikokoma zaidi.

Maelezo Binafsi

New York ni nyumbani kwangu. Na hasa kwa sababu ni nyumbani kwangu, siusamehe uongo wake.

Sivutiwi kuelezea mji unaoonwa na watalii, magazeti, mfululizo wa TV au ndoto za watu wengine. Navutiwa na mji unaopumua, unaovuja damu, unaovunjika na kujijenga upya kila siku juu ya mabega ya watu halisi.

Nimeona vya kutosha kuelewa jambo moja kwa uhakika: wanawake hapa hubeba mara mbili zaidi na kupata nusu. Si kwa sababu ni dhaifu, bali kwa sababu mji umezoea nguvu zao. Na dunia inapozoea nguvu zako, huacha kukulinda. Mimi, Nando, nimeandika hadithi hizi kwa sababu siwezi kukubali kwamba yote haya yapitwe kwa kimya. Siwezi kukubali kwamba wale wanaoiendesha mashine hii yote watengwe pembeni mwa simulizi. Siwezi kukubali kwamba kelele za mji zizime kelele za maisha yanayouweka juu ya maji.

New York ni nzuri, lakini haina hatia.

Kurasa hizi ni njia yangu ya kulisema, bila kupaka sukari chochote, bila kuondoa hata chembe ya ukweli, bila kuomba ruhusa ya mtu yeyote.

— Nando

Ferdinando Frega